GPH S6 04(M)

EXAM CODE: S E PHM6D

প্রায়োগিক নীতিশাস্ত্র

ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

দর্শন

খণ্ড - ২

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক শিৱনাথ শর্মা(অবসাৱপ্রাপ্ত), দর্শন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

অধ্যাপক সৌৱভপ্রাণ গোস্বামী, দর্শন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

শ্রীপ্রদীপ খাটনিয়াৰ, সহযোগী অধ্যাপক, দর্শন বিভাগ, কটন বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ড° তেজসা কলিতা, সহকাৰী অধ্যাপিকা কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৱিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
৯	ঋষিকা পাটগিৰী	ড° তেজসা কলিতা
১০	ড ° নব প্রসাদ নাথ	গিতাঞ্জলী মেধি
১১	ড° তেজসা কলিতা	ড° ৰূপজ্যোতি দত্ত
১২	ড° মানসী বৰা	ড° মানসী বৰা
১৩, ১৪	ড ° ভাইওলিনা ডেকা	ড° ৰূপজ্যোতি দত্ত
১৫	ঋষিকা পাটগিৰী	ড° ৰূপজ্যোতি দত্ত

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা, ড° ভাস্কৰ ভট্টাচার্য্য,

ভাষা সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা

গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রথম প্রকাশ ঃ জানুৱাৰী,

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে গ্রন্থস্বত্ব জাননীৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত এই মুদ্রণ বা ইয়াৰ যিকোনো অংশ প্রতিলিপিকৰণ, স্কেনিং, বাণীবদ্ধকৰণ তথা তথ্য সংৰক্ষণ নাইবা পুনৰুদ্ধাৰ পদ্ধতিৰ লগতে বর্তমানে জ্ঞাত বা ভৱিষ্যতে উদ্ভাৱন-সম্ভৱ যিকোনো বৈদ্যুতিক, ডিজিটেল বা যান্ত্রিক উপায়েৰে প্রকাশ, প্রেৰণ, হস্তান্তৰ বা সংৰক্ষণ কৰিব নোৱাৰিব।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
নতুন দিল্লীৰ দূৰ শিক্ষা পৰিষদৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী-৭৮১ ০০৬; Web : www.kkhsou.in

খণ্ড পৰিচয়

এই খণ্ডটিত সাতটাঅধ্যায় আছে। নৱম অধ্যায়টো হ'ল 'আত্মহত্যা'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি আত্মহত্যাৰ ধাৰণা আৰু বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব, পাশ্চাত্য চিন্তাধাৰাৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব, আত্মহত্যা নৈতিক আৰু যুক্তিক ভাৱে যুক্তিপূর্ণ হয়নে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, আত্মহত্যাৰ আধুনিক বিকাশ আৰু দার্শনিক চিন্তাধাৰাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

দশম **অধ্যায়টো হ'ল** 'ইচ্ছামৃত্যু' ।**এই** অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি ইচ্ছামৃত্যুৰ সংজ্ঞা দাঙি ধৰাৰ লগতে ইয়াৰ বিভিন্ন দিশ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব,ব্যৱহাৰিক নীতিশাস্ত্ৰৰ এক অংশ হিচাপে বিষয়টোৰ সৈতে জড়িত চিকিৎসা নীতিশাস্ত্ৰ বুজিব পাৰিব, সমসাময়িক পৰিঘটনাৰ ব্যৱহাৰিক নীতি শাস্ত্ৰৰ এক জ্বলন্ত সমস্যা হিচাপে ইচ্ছামৃত্যুৰ তাৎপর্য বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব, ইচ্ছামৃত্যুৰ জীৱন নীতিৰ উৎকর্ষতা আৰু জীৱন নীতিৰ অলংঘনীয়তাৰ সৈতে থকা সম্পর্ক বর্ণনা কৰিব পাৰিব।

একাদশ **অধ্যায়টো হ'ল 'নাৰীবাদী নীতিশাস্ত্ৰ ঃ নাৰীৰ অধিকাৰ**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি নাৰীবাদী চিন্তাৰ নীতিবিদ্যা কি তাক জানিবলৈ সক্ষম হ'ব, নাৰীবাদী চিন্তাৰ নীতিবিদ্যাৰ কিছুমান উল্লেখনীয় অৱদানকাৰীৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব, নাৰীবাদী চিন্তাৰ নীতিবিদ্যা আৰু ইয়াৰ প্রয়োগ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব।

দ্বাদশ **অধ্যায়টো হ'ল 'ন্যায় আৰু সমতাৰ ধাৰণা**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি ন্যায় আৰু সমতাৰ ধাৰণা সম্পর্কে জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰিব, ন্যায় আৰু সমতাৰ ধাৰণাৰ অর্থ বুজিব পাৰিব, ন্যায় আৰু সমতাৰ মাজৰ সম্পর্ক জানিব পাৰিব, ন্যায় আৰু সমতাৰ ধাৰণা সম্পর্কে বিভিন্ন চিন্তাবিদৰ মতামতবোৰ জানিব পাৰিব।

ত্রয়োদশ **অধ্যায়টো হ'ল 'পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ ঃ বেদ, জৈন আৰু বুদ্ধৰ দৃষ্টিভংগী**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি পাৰিপার্শ্বিক নীতিবিদ্যা কি বর্ণনা কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব, অমানবীয় পৃথিৱীখনত নীতি বিদ্যাৰ প্রসাৰতাৰ প্রয়োজনক বুজিবলৈ সক্ষম হ'ব, পাৰিপার্শ্বিক সজাগতা কিদৰে বিশ্বৰ গৰিষ্ঠসংখ্যক ধর্মীয় মতবাদে অনুপ্রেৰণা যোগায় তাক জানিবলৈ পাৰিব, প্রকৃতি আৰু পৰিবেশৰ ওপৰত হিন্দুৰ দৃষ্টিভঙ্গী পৰীক্ষা কৰিবলৈ পাৰিব, সমসাময়িক পাৰিপার্শ্বিক সমস্যাসমূহৰ ক্ষেত্রত বৌদ্ধ আৰু জৈন ধর্মৰ শিক্ষণক পৰীক্ষা কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

চর্তুদশ অধ্যায়টো হ'ল **'পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ ঃ খ্রীষ্টান আৰু ইছলাম**'। অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি মানৱ, প্রকৃতি আৰু ঈশ্বৰৰ মাজৰ সম্পর্কৰ ক্ষেত্রত খ্রীষ্টান মতবাদক পৰীক্ষা কৰিব পাৰিব, প্রকৃতিৰ লগত মানুহ সম্পর্কৰ ক্ষেত্রত খ্রীষ্টান ধর্মক আগুৰি থকা যুক্তিতর্কক বুজিব সক্ষম হ'ব, কেনেকৈ খ্রীষ্টান আৰু ইছলাম ধর্মৰ মৌলিক বিশেষত্ববোৰে পাৰিপার্শ্বিক সজাগতাক অনুপ্রেৰণা যোগায় তাক বুজিব পাৰিব, প্রকৃতি আৰু পৰিবেশৰ সম্বন্ধে ইছলামৰ মতবাদক পৰীক্ষা কৰিব পাৰিব, সমসাময়িক পৰিবেশমূলক সমস্যাৰ সমাধানৰ ইছলাম ধর্মৰ পাৰিপার্শ্বিক আন্দোলনৰ প্রভাৱক বুজিব পাৰিব।

পঞ্চদশ অধ্যায়টো হ'ল '**যুদ্ধ আৰু ইয়াৰ নৈতিক তাৎপর্য**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি যুদ্ধ কি বুজিবলৈ সক্ষম হ'ব, যুদ্ধৰ ন্যায়সঙ্গত বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব, যুদ্ধৰ ঋণাত্মক প্রতিক্রিয়াক বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব, যুদ্ধ নৈতিকভাৱে উচিত হয়নে নহয় তাক বিচাৰ কৰিব পাৰিব, বিশ্লেষণাত্মক দর্শনত সমসাময়িক বিকাশৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

এই পাঠ্যবিষয়টি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ লগে লগে সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰে মূল পাঠত উল্লেখ থকা দৰকাৰী ধাৰণাসমূহ সৰল অর্থত বুজি পোৱাত সহায় কৰিব। **'জানি থোৱা ভাল'** বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। আকৌ, প্রতিটো শাখাৰ অধ্যয়নৰ অন্তত **'অগ্রগতি নিৰীক্ষণ'** যোগে আগবঢ়োৱা প্রশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্রগতি সম্পর্কে স্বপৰীক্ষণৰ সুবিধা প্রদান কৰিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্রশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া **'অগ্রগতিৰ খতিয়ান'**ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে **'অধিক জানিবলৈ'** শিতানত উল্লেখ থকা গ্রন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত কেইটিমান 'আৰ্হি প্রশ্ন' তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্রসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্রস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেই কেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা

অধ্যায় ৯ ঃ আত্মহত্যা ১৩১-১৪১

আত্মহত্যাৰ বৈশিষ্ট্য, পাশ্চাত্য চিন্তাধাৰাৰ ঐতিহাসিক আলোকপাত, আত্মহত্যাৰ নৈতিকতা আৰু যুক্তিযুক্ততা

অধ্যায় ১০ ঃ ইচ্ছামৃত্যুৰ প্ৰকৃতি ১৪২-১৬০

ইচ্ছামৃত্যু কি, ইচ্ছামৃত্যুৰ প্ৰকাৰ, ঐতিহাসিক পটভূমি, ইচ্ছামৃত্যু বিতৰ্ক, ন্যায়িক প্ৰস্থিতি, জীৱন নীতিৰ উৎকৰ্ষতা বনাম জীৱন নীতিৰ অলংঘণীয়তা, ইচ্ছামৃত্যু আৰু পৰম্পৰাগত নৈতিক প্ৰমূল্যসমূহ

অধ্যায় ১১ ঃ নাৰীবাদী নীতিশাস্ত্ৰ ঃ নাৰীৰ অধিকাৰ ১৬১-১৭২

নাৰীবাদৰী নীতিবিদ্যা বা চিন্তাৰ নীতিবিদ্যা, চিন্তাৰ নীতিবিদ্যা বা নাৰীবাদী আৰু কিছুসংখ্যক উল্লেখযোগ্য অৱদানকাৰী, নাৰীবাদী চিন্তাৰ নীতিবিদ্যা আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োগ, চিন্তাৰ বা যত্নৰ নীতিবিদ্যা কিয়? জৈৱ চিকিৎসামূলক নীতিবিদ্যাৰ সৈতে সাধাৰণ সম্বন্ধ

অধ্যায় ১২ ঃ ন্যায় আৰু সমতাৰ ধাৰণা ১৭৩-১৮৪

মানৱ প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে ৰুছোৱ দৃষ্টিভংগী, সামাজিক চুক্তি তত্ত্ব সম্পৰ্কে ৰুছোৱ দৃষ্টিভংগী, হবচ্, লক আৰু ৰুছোৱ তত্ত্বৰ সাদৃশ্য তথা প্ৰভেদ, সাধাৰণ ইচ্ছা সম্পৰ্কে ৰুছোৱ দৃষ্টিভংগী, সাধাৰণ মংগলৰ ধাৰণা

অধ্যায় ১৩ ঃ পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ ঃ বেদ, জৈন আৰু বুদ্ধৰ দৃষ্টিভংগী ১৮৫-২০৪

ধৰ্ম আৰু বিশ্বজনীন দৃষ্টিভঙ্গী, পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ সম্পৰ্কীয় বৈদিক মতামত, জৈনধৰ্ম আৰু বৌদ্ধধৰ্ম, পাৰিপার্শ্বিক নীতিবিদ্যা সম্পৰ্কীয় জৈন মতবাদ, বুদ্ধৰ পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ সম্পৰ্কীয় মতবাদ

অধ্যায় ১৪ ঃ পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ ঃ খ্ৰীষ্টান আৰু ইছলাম ২০৫-২২১

পাৰিপার্শ্বিক নীতিশাস্ত্ৰ সম্পৰ্কে খ্ৰীষ্টানৰ মতামত, খ্ৰীষ্টান পৰম্পৰাৰ প্ৰকৃতি আৰু বিশ্বাস, পাৰিপার্শ্বিক নীতিবিদ্যা সম্পৰ্কে ইছলামৰ ধাৰণা, মানুহ আৰু প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে ইছলামৰ ধাৰণা, ইছলামৰ সমসাময়িক পাৰিপার্শ্বিক বিচৰা, সমকালীন মুছলমান পৰিবেশবিদ সকলৰ আন্দোলন

অধ্যায় ১৫ ঃ যুদ্ধ আৰু ইয়াৰ নৈতিক তাৎপৰ্য ২২২-২২৯

যুদ্ধৰ ধাৰণা, যুদ্ধৰ বিপক্ষে থকা যুক্তি, যুদ্ধৰ বিপক্ষে যুক্তি, যুদ্ধক নৈতিকভাৱে বিচাৰ কৰিব পাৰিনে নোৱাৰি